

Секція: Трансформація продуктивних сил та сучасні особливості
розвитку регіональної економіки

Рязанова Н.О.

*к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку та банківської справи
Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка
м. Старобільськ, Україна*

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ЕКСПОРТНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНУ

Розробка ефективної експортної промислової політики регіону є складовою ланкою механізму реалізації експортної стратегії регіону і, одночасно, логічним послідовним етапом стратегічних установок, що забезпечує повну і усебічну участь експортноорієнтованої промисловості в рішенні стратегічних завдань соціально-економічного розвитку регіону. Особливого значення для формування експортної промислової політики регіону набуває створення сучасної інформаційно-аналітичної бази.

Інформаційно-аналітична база повинна забезпечити своєчасне і достовірне урахування усього кола показників експортної промислової політики, з одного боку, і включати систему постійного спостереження за їх змінами в ході її проведення [4].

Розглянемо в схематичному вигляді інформаційне забезпечення експортної політики регіону як складової експортної стратегії регіону із залученням інформації маркетингового характеру (рис. 1).

Результати діяльності системи інформаційно-аналітичного забезпечення виступають основою розробки комплексу заходів по розвитку експортної промисловості регіону різних напрямів. В сукупності вони можуть бути прийняті як державна регіональна програма реалізації експортного потенціалу

регіону на певний період або бути реалізовані як експортна політика регіону [2].

Регіональна експортна політика є складовою частиною державного аналога, при цьому до неї пред'являються специфічні вимоги і обмеження. Зокрема, вона визначається, виходячи з напрямів і темпів соціально-економічного розвитку регіону, величини його бюджету, характеристик конкурентного середовища, екологічних умов, кліматичних умов, ресурсного потенціалу, а також з урахуванням власної інвестиційної політики.

Рис. 1. Інформаційне забезпечення формування експортної політики регіону як складової експортної стратегії регіону

Глибшому віддзеркаленню галузевих особливостей експортного товарообігу регіону сприяє диференціація експортноорієнтованих галузей за ступенем впливу на хід перетворень, що відбуваються [1]. У цьому аспекті в експортній промисловості можна виділити наступні групи:

експортноорієнтовані галузі-лідери, що займають провідне місце в обсязі експорту регіону і неухильно розширюють свою присутність на зовнішньому ринку;

галузі, що вносять відчутний вклад в обсяги експортної промислової продукції або нестримно виходять на світовий ринок;

галузі, які успішно адаптувалися до ринкових умов, неухильно збільшують свою долю в обсязі експортної продукції промисловості та зміцнюють зовнішньоекономічні зв'язки.

Вказане угруповання галузей сприяє орієнтації експортної промисловості з вибору найбільш важливих характеристик галузей і регіонів, що підлягають усебічному вивченню.

Для першої групи галузей вони пов'язані з посиленням спрямованості на зовнішній ринок, якісне поліпшення стану підприємств-експортерів. Основним напрямом в забезпеченні стійкого економічного розвитку другої групи галузей є пошук ресурсів, що припускає залучення до виробничого процесу місцевих джерел ресурсів, широке застосування ресурсозберігаючих технологій і перехід ресурсоємної до наукомісткої високотехнологічної продукції. Третя група повинна орієнтуватися на збільшення обсягів експортного виробництва, поліпшення якості продукції, що екпортується, і підвищення частки зовнішнього ринку [3].

Таким чином, на даному етапі слід згадати про ранжування регіонів за ступенем експортної галузевої спеціалізації, а саме: яку питому вагу та чи інша експортноорієнтована галузь займає у реалізації експортного потенціалу регіону, що має бути визначено розрахунком коефіцієнта експортної галузевої спеціалізації.

Диференційований підхід до розробки експортної стратегії регіону на новому витку розвитку ринкової економіки припускає також включення, разом із загальними заходами підтримки експортної промисловості, спеціальних заходів, спрямованих на підтримку окремих груп підприємств-експортерів. За призначенням до них повинні відноситися наступні:

заходи з реструктуризації боргів експортних промислових підприємств;

поповнення оборотних коштів експортноорієнтованих підприємств за рахунок розширення можливостей отримання податкового кредиту і використання інших джерел;

стимулювання розробок і виконання інвестиційних програм;

надання пільгових інвестиційних кредитів для проведення робіт, включених в державну інвестиційну програму;

надання державою і регіональними органами влади гарантій українським та іноземним інвесторам.

Розглянуті елементи експортної стратегії регіону визначають методичні основи, які через різну експортну орієнтованість і продуктивність регіонів, відмінності у рівнях конкурентоспроможності експортноорієнтованих галузей матимуть особливості, при цьому обов'язковими умовами є створення збалансованої системи реалізації експортного потенціалу регіону, підвищення конкурентоспроможності експортноорієнтованих галузей, посилення як державного, так і регіонального регулювання, активне сприяння розвитку експортної активності органами місцевої влади, а також діяльної багатоаспектної підтримки експорту як на державному, так і на регіональному рівнях. Отже, стратегічне планування регіональної експортної діяльності повинне стати одним з важливих напрямів реалізації експортного потенціалу регіону, а стратегічні цілі та завдання з метою реалізації на практиці переводитися в оперативні та тактичні.

Розробка концептуальних положень розвитку експортної політики регіону знаходить своє віддзеркалення в механізмі реалізації і сукупності форм, рівнів, методів і напрямів її здійснення. Концепція експортної політики регіону відбиває у своєму складі стратегію розвитку експортної діяльності регіону, принципи взаємодії з державними органами влади і адміністрацією інших регіонів, форми підтримки і зміст надання допомоги підприємствам-експортерам, принципи формування експортноорієнтованих проектів, зв'язок програм при реалізації регіональної експортної промисловості з іншими програмами регіону. Таким чином, активна експортна політика стає головним

чинником ефективного входження в світогосподарську систему і реалізації експортного потенціалу як на державному, так і на регіональному рівні.

Література:

1. Варналій З.С. Регіони України: Проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку / З.С. Варналій. – К.: Знання України, 2003. – 498 с.
2. Елькин И.В. Влияние развития экспортного потенциала на экономику региона и рост уровня доходов населения / И.В. Елькин // Известия Иркутской государственной экономической академии. – 2008. – № 3(59). – С. 105-108.
3. Третьяк В.В. Стратегия развития региональных внешнеэкономических связей / В.В. Третьяк, Е.Ю. Дубовиков // Збірник наукових праць СНУ ім. В. Даля. – Луганськ: СНУ ім. В.Даля, 2007. – № 10(116). – С. 169-173.
4. Яремко Л.А. Зовнішньоекономічні загрози регіональному експорту / Л.А. Яремко // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. – 2007. – № 2 (22). – С. 19-21.